

זמני שבת קודש

הדלקת נרות	מוצאי שבת	רבנו תם
18:55	19:54	20:34
18:53	19:56	20:38
18:55	19:54	20:34

שבת שלום ומבורך!

העלון טעון גניזה

הרה"ג דניאל זר שליט"א
ראש ה"שיבת והמוסדות"

החודש הקדוש בשנה

חודש אלול הוא החודש הכי קדוש בשנה כי יש סיעתא דשמיא להתקרב לבורא

מעלת הצדקה

בדרך כלל - אדם נותן משלו רק כשהדבר משתלם לו, או כשכך מקובל ומתחייב, כגון אדם שרוכש חפץ או מעניק לילדיו, הוא עושה זאת כי משתלם לו לשלם בגין חפץ כזה או אחר, או כי מקובל הדבר שהאב מעניק לילדיו. אלו 'נתינות' שאדם נותן מתוך הגיון בריא, לא מתוך רחמים או חשק לתת מתנת חנים.

לא כן באדם הנותן צדקה לעני: הרי הוא לא חייב לעשות זאת, וזה גם לא משתלם לו. וכשלמרות זאת הוא נותן - הרי הוא נותן בבחינת 'מתנת חנים'. וכלל שהוא נותן יותר 'מתנת חנים' של צדקה וחסד - כך הוא מתחבר יותר ל'אוצר מתנת חנים' של בורא עולם, ויכול הוא לקבל ממנו רוב שפע!

על כגון דא אמרו חז"ל 'יותר משבעל הבית עושה עם בעל הבית' - העני עושה עם בעל הבית. שמעתי ממורי ורבי כ"ק האדמו"ר מנדבורנה שליט"א שהעמיק בדברים אלו ופירש, שבעוד האדם הנותן צדקה בטוח שהוא עושה טובה גדולה לעני - שהרי הוא מחיה אותו בתורתו - אין הדבר כן, אלא:

העני גומל טובה עם הנותן יותר מהטובה שהנותן גומל עם העני! כי באמצעות הנתינה לעני נפתחים לנותן שערי השפע מ'אוצר מתנת חנים', וזוכה הוא להשפעה ברוכה של חיים, בריאות, נחת ופרנסה - הכל בזכות נתינתו לעני! הוי אומר: הנותן 'מרוויח' פי כמה וכמה יותר ממה שהעני 'מרוויח', כי בנתינתו מתנת חנים לעני זוכה הוא שייפתח בפניו 'אוצר מתנת חנים', באמצעותו יקבל שפע רב!

אם נרצה להבין את הדברים, נוכל להמשיך זאת לאדם שפונה אליו מאן דהוא, ואומר לו 'תיתן לפלוני מאה דולר, ואני אתן לך מנגד עשרים אלף דולר!' - הרי ברור לכל, שהנותן הוא המרוויח הגדול בעיסקה, שכן הוא נתן רק מאה דולר, בעוד שהתמורה שקיבל על מעשהו גדולה פי כמה וכמה! כך ממש ביהודי הנותן צדקה: בכך שהוא נותן הוא פותח לעצמו את הגישה ל'אוצר מתנת חנים', והרי אין ספק שהוא הוא המרוויח הגדול מהנתינה, כי הוא זוכה בכלל כפליים! (הרב אשר קובלסקי)

של אדם? הוי אומר זה יצר הרע! למה ליצר הרע נקרא עבודה זרה? הוא מושך את האדם להנאות זמניות על חשבון התורה והמצוות, על חשבון חיי הנצח. מדוע זה עבודה זרה? שאם הקב"ה אומר לאדם לעשות כך וכך, או שלא לעשות כך וכך, אבל הרצונות שלו חזקים מאד להפך דעת תורה, הפך מרצונו של הבורא עולם. ואדם הולך אחר יצרו ולא אחר יוצרו, הרי זו עבודה זרה בליבו של אדם!

בחודש זה צריכים להחזיר בקרבנו, בלתי לה' לבדו, אין מקום ליצר הרע בליבנו, אין מקום לכפירה בליבנו, מה שה' אומר אנחנו עושים, מה שהוא מצוה אנחנו מקיימים, ומה שהוא אוסר אנחנו נשמעים.

אם ה"אני" קודם ל"דודי", יש כאן עבודה זרה, ה"אני" צריך להיות רק לבורא עולם. זה חודש אלול, ואז יש סיעתא דשמיא.

כולם רוצים להתעלות, כולם רוצים להתחזק, אבל יש את כח ההרגל שמכה את הרגשות של ההתעלות, את רגשות השמחה והרגשת הלב.

אנחנו קוראים בקריאת שמע: והוי הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך... והיה אם שמוע תשמעו אל מצוותי אשר אנכי מצוך היום. אומרים חז"ל "היום", בכל יום יהיו בעיניך כחדשים!

והדרך לזה, זה בלימוד המוסר, כשלומדים בהתעוררות ומפחים חיים בלב הרדום, פותחים את הלב לרווחה לשמוע אל הרינה ואל התפילה.

הרי רגילים אנחנו כל השנה ברוך ה', בתורה ובמצוות ובתפילה, דוקא מפני שרגילים, דוקא מפני שתמיד תודה לקל לומדים ומתפללים, שולטת עפירות החומר על המעשים והם נעשים נדושים וישנים, וצריכים להפיק רוח חיים בעצמות היבשות הללו, הכל אפשר לעשות כמצוות אנשים מלומדה אבל מוסר הופך את האדם ומזעזע אותו, מכניס בו רוח חיים ויהי אדם לרוח ממללא, ולא יהיה כעוף הפורח המצפצף. לכן, כל השנה, ובפרט באלול צריך לעורר את הרגש מתרדמתו, לעזוב את ההרגל, להתפלל בהתחדשות, ללמוד בהתלהבות. כדי שיהיה חדש ימינו כקדם.

שבת שלום ומבורך!

מתוך דרשתו השבועית של הרה"ג דניאל זר שליט"א
המתקיימת בכל יום רביעי בשעה 22:00 בשיבת אור דוד

הקדמונים רמזו בראשי התיבות של "אלול" שזה א"ני ל'דודי ו'דודי ל"י. יש כאן התעוררות גדולה על עבודתנו בחודש הקדוש הזה, חודש אלול.

בכל השנה אדם עובד את יצרו יום אחד ואת יוצרו יום אחד, מלאך המות מה לי הכא מה לי התם, מעט שנות מעט תנומות מעט חיבוק ידיים, מגיע חודש אלול, התחיל המרוץ, ספירת הימים ליום הדין, הלב מתעורר א"א להמשיך כך. החודש הזה כולי לבורא עולם, כל הנשמה תהלל י"ה, לית לי לגרמי כלום. זהו "אני לדודי ודודי לי", חוץ מהקב"ה דברו ורצונו אינני מתעסק בכלום, אין עוד מלבדו אפס זולתו.

בחודש אלול צריך אדם להכריז לעצמו: אין לי רצונות, הרצונות של הבורא עולם הם ורק הם הרצונות שלי, לי אין רצונות! כמו שדרשו חכמים: וכי תזבח זבח שלמים לה'? רצונכם להגיע אל השלמות? לרצונכם תזבחו! תותורו משלכם, מהרצונות שלכם, מהשכל שלכם, תותורו למען רצון ה'! בגלל מצות ה'! כשאדם מוותר ומבטל רצונותיו בשביל רצון ה', אז הקב"ה מתקרב אליו כנגדו, ונהיה "דודי לי", זוכים לסיעתא דשמיא.

אבל אם מזגזגים, ממזגים רוחניות עם גשמיות, רפיון וחיזוק, אין עקביות ואין דבקות במטרה, לא מתקדמים, הולכים טפח וחוזרים טפחיים, ככה לא גדלים.

צריך אדם לומר לעצמו: אני מבטל את כל כולי לבורא עולם! רבון העולמים רצוני לעשות רצוני! רבון העולמים רצוני לדעת תורתך! רבון העולמים רצוני להדבק בך! כש"אני לדודי" השאיפה רק לגבוה אז בודאי יש סיוע מלעילא, הבא ליטרה פותחין לו ואז זוכים לס"ד והתפילות מתקבלות.

בחודש אלול אנחנו אומרים מזמור לדוד ה' אורי וישעי, אומר שם דוד המלך ע"ה: אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש, שבתי בבית ה' כל ימי חיי, לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו. רבונו של עולם אין לי רצונות! אני רוצה להתקרב אליך! אני רוצה להיות דבוק ברצונך!

זהו היסוד הראשון של חודש אלול, חודש של אחת שאלתי ואותה אבקש, חודש של שאיפה אחת בלבד, לחזות בנועם השם!

בחודש אלול זה בחינת ליבי חלל בקרבי, אדם שוחט את ה"אני" שלו, מתגבר על הרצונות למען רצון ה' יתברך. ואז זוכה לס"ד להיות רוחני כל השנה כולה. אמרו חכמים לא יהיה בך אל זר איזהו ע"ז שהיא בליבו

זכות החיזוק והקריאה בעלון

לעילוי נשמת שלמה בן ג'ון ג'ון, סגילית בת חנה, חן בן חיה, יואב בן חנה
להצלחת אסף בן חיה, רועי בן דינה, אלעד בן עמה, אלדד בן ירדנה
לרפואת מורנו ורבנו הרב דניאל זר בן רבקה, צורי בן רחל, יהושע בן גאולה
לזש"ק בנימין בן חסיבה, אלדד בן חוה, ספיר בת עליזה, לילך בת עליזה

גם אתם רוצים להקדיש זכות של אלפי עלונים להצלחה, לרפואה, לזש"ק או לעילוי נשמת יקירכם?

התקשרו עכשיו:

03-61-50-203

סיפור לשבת

הרב צבי נקר

צוואת חמשת השקלים

קם הבן אבי הכלה, ובעיניים חצי עצומות לוקח מטבע של חמישה שקלים, ותוחב לידו של דוד אברהם, הוא מייחל לחזור למיטה ומתחיל לסגור את הדלת, אבל דוד אברהם דוחף רגל אחת כדי למנוע מהדלת להיסגר.

"מה זה, דוד אברהם? מה קורה פה?"

דוד אברהם לא עונה. הוא נכנס לבית, ותיקיה עבה אחזה היטב בידו.

"דוד אברהם, אנחנו עייפים כל כך" אומר ראובן ומפקח פיהוק גדול. "אולי תבוא לבקר פעם אחרת?"

הדוד לא מבין כנראה רמזים, אפילו עבים מאוד. הוא מתיישב ליד השולחן, ואומר לבעל הבית "שב".

בבית שלי הוא אומר לי "שב", חושב ראובן לעצמו, אבל יפה שהוא סוף סוף מוציא מילה מהפה שלו.

ראובן מתיישב ואומר לדוד אברהם, "כן, מה אני יכול לעזור לך?"

דוד אברהם דוחף לעברו את תיקיית המסמכים. "תפתח, זה שלך".

ראובן פותח. בתוך התיקיה יש ערמות של שטרות כסף מסודרים יפה בצרורות.

"מה זה?"

"זה שלך".

"מה זאת אומרת, זה שלי?"

"אבא שלך" אמר דוד אברהם, "כשהוא חלה את חליו האחרון, הוא קרא לי ואמר: 'אני מכיר את הילדים שלי, ילדים יקרים ונפלאים, אבל לחסוך הם לא יודעים. לא חושבים על המחלה יגיע זמן שהם יחתנו את ילדיהם, ואז יתקעו עם חובות גדולים. לכן אני מבקש ממך בקשה- אני מבקש מהם לפני מותי, שבכל יום ייתן לך כל אחד מהם מטבע של חמישה שקלים. כשהילדים שלהם יתחתנו, תבוא להביא להם את כל מה שיצטבר'."

אמר דוד אברהם "הנה זה מה שהצטבר במשך השנים. כל זה שלך".

מטבע ועוד מטבע מצטברים בסוף לסכום גדול.

הסיפור הנפלא הזה שמובא בספר 'פלא דורש', מלמדנו את המסר: שכל מצווה שאתה עושה וכל שיעור שאליו אתה מגיע, מצטברים בסוף לאוצר גדול ונצחי.

לסיפורים מרתקים נוספים של הרב צבי נקר

נכנסו לאתר 'שיבת אור דוד'

חמישה שקלים, כהוראתו של האב המנוח. כך עשה הדוד גם למחרת, ואחרי יומיים ושלושה. כך עשה בכל יום ויום. עבר שבוע, עברו שבועיים, חלפו חודש וחודשיים. הסתיימה השנה הראשונה, וחלפו גם שנתיים, שלוש ועשר. ובכל יום, בדיוק באותה שעה, ממשיך דוד אברהם לדפוק על הדלת, רומז בידו וכולם יודעים שצריך לשים מטבע.

אף אחד מהבנים לא היה עשיר, ונתינת המטבע בכל יום הפכה כבר למסרד מרגיז. במפגשים המשפחתיים היו מרבים להתלונן על זה.

הבת הצעירה אמרה: "אולי לא הבנו נכון את הכוונה של אבא? וודאי הוא לא התכוון באמת שניתן לדוד אברהם חמישה שקלים בכל יום כל כך הרבה שנים".

וראובן, הבן הבכור, הוסיף: "אם אבא היה יודע מה המצב של דוד אברהם ומה המצב שלנו, הוא היה אומר שדוד אברהם ייתן לנו מטבע כל יום, ולא אנחנו לו".

"אולי באמת נעשה לזה סוף?"

הציע בן אחר. "לפעמים אין לי חמישה שקלים לקנות חלב, ומרגיז אותי לתת עוד ועוד חמישה שקלים לדוד העשיר הזה שלנו".

"צוואה של אבא", אמרו פה אחד אחיו ואחיותיו, והמשיכו כולם לתת את המטבע היומית.

דוד אברהם ידע על התלונות, אבל לא דיבר על כך מילה. הוא המשיך בסיבוביו היומיים, כשפניו פני פוקר ואינן מביעות דבר.

השנים חלפו, הבת של ראובן התחתנה ברוך ה', הוא זכה לחתן אותה עם חתן מוצלח והיתה חתונה יפה ונפלאה. עכשיו היו כולם תמימי דעים- הגיע הזמן, שדוד אברהם יפסיק להגיע אל ביתו של ראובן. למה? כי בעקבות החתונה השתרגו על צוואתו חובות עצומים, והוא התחייב כל מיני תחייבויות. אבל בבוקר, בשעה הקבועה, נשמעה הדפיקה על הדלת. כל בני המשפחה היו עייפים מאוד. החתונה הסתיימה בשעת לילה מאוחרת. עד שעלו ועד שבאו, ועד שהחליפו חוויות, כבר היה כמעט בוקר. נכנסו סוף סוף למיטות, וקיוו לישון קצת, אבל בשבוע בבוקר דוד אברהם כבר על המפתח.

"אוף", אומר אבי הכלה התשוש, "דוד אברהם הזה, הייתי מוכן לתת לו את כל הכסף מפה ועד מאה עשרים שנה שלו, רק שיתן לי לישון עכשיו כמה דקות בשקט". הוא מתחפר מתחת לשמיכה, אבל דוד אברהם לא מוותר.

מסופר על יהודי אחד שהיו לו הרבה בנים ובנות, וזכה להשיא את כולם. היהודי הזה השתדל מאוד שלא להתערב לילדיו בשום ענין. תמיד היה אומר לאשתו: "הכי חשובה הדוגמא האישית. אם אתחיל לתת להם עצות, הם ממילא לא ישמעו, אם כן למה להיכנס לכל מיני מחלוקות ומריבות? ירצו, ינהגו כמוני. לא ירצו- מה לעשות... ובכל מקרה, אני כבר לא יכול להשפיע עליהם בדיבורים".

הוא היה אבא מאוד אוהב ומסור, וגם כאשר בגרו בניו ובנותיו, ונעשו בעצמם הורים לילדים, היה הקשר ביניהם קרוב.

כאשר הזקין האב וחלה את חליו האחרון, באו כולם לשהות לצידו. האווירה היתה קשה, לכולם היה ברור שהסוף קרוב מאוד. האב הרים את ידו הרועדת, המחוברת לצינורות רבים, ורמז לילדיו להתקרב. "בקשה אחת לי אליכם", הוא לחש. נשימותיו היו כבדות, הקול בקושי יצא מגרונו המיוסר. כל הילדים, הבנים והבנות, היו דרוכים לשמוע את בקשתו האחרונה של אבא היקר והאהוב, לפני עזבו את העולם הזה.

"דוד..." אמר האב, והשתתק בחוסר אונים. אחר כך הוא התחזק והמשיך, "דוד אברהם..."

דוד אברהם? בדיוק הוא מעניין אותו רגע לפני פטירתו?

"כן אבא יקר, מה אתה רוצה להגיד בענין דוד אברהם?"

"בקשה אחת, ילדים אהובים שלי. בבקשה מכם, כל יום תביאו מטבע אחד של חמישה שקלים לדוד אברהם".

מה??

כולם עמדו המומים לרגע, ואחר כך התחילו להביע את פליאתם ואפילו את מחאתם. דוד אברהם הוא אדם אמיד, מה פתאום הם יתנו לו כסף? ועוד בכל יום ויום?

אבל באותו רגע פרחו נשמתו של האב.

זעקות נוראות נשמעו, הצער היה בלתי ניתן לתיאור. דוד אברהם והמטבעות שלו לא עמדו בראש מעיניהם באותה שעה קשה.

ישבו הבנים והבנות שבעה ימים והתאבלו על אביהם. בבוקר שלאחר תום השבעה, דוד אברהם דפק על דלתו של הבן הבכור, פניו של דוד אברהם חתומות, שפתיו קפוצות, והוא רמז לבן ללא מילים שעליו לתת לו מטבע של חמישה שקלים, לקיים את צוואתו האחרונה של אבא. הבן, אף הוא לא הרבה בדברים, רק הניח בידו של דוד אברהם מטבע של חמישה שקלים.

דוד אברהם עבר באותו יום בבתיהם של כל הבנים והבנות, וכל אחד מהם נתן לו מטבע של

הלכות ומנהגי חודש אלול

מנהג הספרדים ועדות המזרח לקום באשמורת הבוקר ולומר סליחות מראש חודש אלול עד יום הכיפורים, ויום ראש חודש עצמו אין לומר סליחות. הטעם שמתחילים מראש חודש אלול סליחות, משום שמסורת בידנו שמשנה רבנו אחרי חטא העגל עלה לשמים להביא את לוחות הברית השניות בראש חודש אלול וירד עם הלוחות ביום הכיפורים, וכל הארבעים יום התפלל לה' יתברך שימחל על עוון העגל וביום הכיפורים ה' יתברך אמר למשה רבנו "סלחתי כדברך", ולכן כל הארבעים יום הם ימי רחמים ורחון לכל עם ישראל וביום כיפור שה' יתברך הודיע שמחל לעם ישראל נקבע ליום מחילה וסליחה לכל העוונות והחטאים שלנו. נוהגים שהכותב מכתב לחברו בחודש אלול כותב בתחילת המכתב "לשנה טובה תכתבו ותחתמו".

סגולה לתשובה

בזמן רבנו האריז"ל הקדוש בא אליו רבי משה אלשיך (שמכונה "האלשיך הקדוש" וכתב פירוש על חמישה חומשי תורה ועל המגילות) וסיפר לו שיצא לו בן לתרבות רעה ואמר לו האריז"ל הקדוש שיתפלל עליו בתפילת שמונה עשרה בברכת "השיבנו אבינו לתורתך" שיחזור בתשובה שלמה, ורבי משה אלשיך התפלל עליו ובפתאומיות חזר בנו בתשובה שלמה. ולכן בחודש אלול ובעשרת ימי תשובה נכון מאוד לכוון בתפילת שמונה עשרה בברכת "השיבנו אבינו לתורתך" להזכיר כמה משמותם של אלו שנטו מדרכי ה' ותורתו, ובפרט אם הם קרובים שיתפלל עליהם מעומק הלב.

אמירת מזמור 'לדוד ה' אורי'

בספר קצה המטה כתב שהאומר "מזמור לדוד ה' אורי וישעי ממי אירא" (תהילים פרק כ"ז) מראש חודש אלול ואילך מובטח לו שיוציא ימיו ושותיו בטוב ובנעימים, ויצא במשפטו זכאי, ויצא לחיים טובים ולשלום, עד כאן לשונו. ובספר שער תפילה לרבי יעקב רוקח הביא בשם מהר"ח הכהן שכתב בספרו שערי רחמים שכל האומר "מזמור לדוד ה' אורי וישעי" מראש חודש אלול ועד שמחת תורה אפילו אם נגזרה רעה חס ושלום על האדם, אמירת מזמור זה יכולה לבטל הגזירה, ומבטלים מעליו כל גזירות קשות ורעות, ומעביר מעליו כל המקטרגים והמשטשנים, וטוב לאומרו בכל ימות השנה אחר תפילת שחרית, עד כאן לשונו.

אמירת סליחות

הזמן הראוי ביותר לאמירת הסליחות הוא משעת חצות לילה ואילך, אולם אם הציבור אינם יכולים לומר הסליחות אחר חצות לילה יכולים לומר הסליחות גם בשעות בוקר המוקדמות לפני תפילת שחרית, וכן אפשר לומר הסליחות גם לפני תפילת מנחה. אולם בלילה לפני חצות לילה אסור לומר הסליחות, ולכן יחיד שנמצא בבית הכנסת שאומרים שם סליחות וי"ג מדות לפני חצות לילה לא יענה איתם ויותר טוב שיצא משם.

מי שקם בבוקר מהשינה ורוצה לומר הסליחות צריך לברך ברכות התורה לפני אמירת הסליחות.

אמירת הסליחות נועדה לעורר את האדם ולבקש סליחה על החטאים שעשה, והאדם יתן אל ליבו שעוד מעט מתקברים ליום הדין, ולכן יפשפש במעשיו ויחזור בתשובה ויסיף כמה שיותר מצוות ומעשים טובים, ולכן עיקר אמירת הסליחות צריכה להיות בנחת ובמיתון ובהכנעה יתירה וכמו שכתוב במשלי (פרק יח' פסוק כג') "תחנונים ידבר רש" (המילה רש פירושו עני שאין לו כלום) ויבין את מה שמוציא מפיו ויפנים הדברים ללב כמה שיותר. היחיד שאינו יכול לומר סליחות עם הציבור מותר לו לומר את כל נוסח הסליחות ביחיד, חוץ מהקטעים שאומרים אותם בארמית (כגון דעני לעניי) משום שרק ציבור יכולים לאומרם, וכן י"ג מידות אין היחיד רשאי לאומרם משום שזה נחשב לדבר שבקדושה וכל דבר שבקדושה (כגון קדיש קדושה וברכו) צריך עשרה אנשים כדי לאומרם, אולם אם היחיד אומר את הי"ג מידות בטעמי התורה מותר מפני שזה נחשב כקורא בתורה. מי שקם בחצות לילה או באשמורת בוקר לפני עלות השחר, או שנשאר ער והגיע חצות לילה ואין לו זמן לומר גם סליחות וגם "תיקון חצות", עדיף לומר "תיקון חצות" שמעלתו יותר מן הסליחות.

כשאומר י"ג מידות, בתיבות ה' ה' לא יאמר אותם ביחד, אלא יאמר ה' ויפסיק מעט ואז יאמר שוב ה' וימשיך לומר את הי"ג מידות. ובזמן שאומר ה' ה' יכופף את קומתו בשחיה ולא יכרע לגמרי אלא קצת, ואין צריך להרים את העקבים של הרגלים מהקרקע (כמו שעושים בקדושה) אלא יישר את רגליו ויאמר הי"ג מידות בכוונה.

אימון אישי הרב אהרן פרידמן

מי הם ה'מניפולטיביים'?

אין הרבה דברים שמעכירים את האווירה במשפחה ופוגעים ביכולת לחיות בשלום ובשלווה, מאשר יחסים מניפולטיביים. בין אם זה בין ההורים לילדים, בין הילדים להוריהם, או בקשרים שבין איש לאחיו.

מניפולציה היא שימוש באמצעים שונים ומשונים, כ'תכסיס מלחמה' בכדי לגרום לשני 'להתקפל' ולהסכים לעשות מה שאנו רוצים. מניפולציה רגשית, היא בעצם סחיטה רגשית, ובה מפעילים את רגשותיו של מושא המניפולציה, משחקים בתחושותיו, עד שמשיגים ממנו מה שרוצים לקבל.

חילוקי דעות בין אנשים, מובילים לא אחת לוויכוחים, כאשר כל אחד מנסה לשכנע את הזולת לקבל את עמדתו. זה לגיטימי ומקובל. וכמו בכל מיומנות, יש אנשים שיודעים היטב איך לנהל ויכוחים, ויש שלא יודעים איך. ויכוח הוגן יכול להתנהל כאשר שני המתווכחים יוצאים מתוך עמדה שכל אחד זכאי לדעתו הוא, ויש כללים של הגינות ויושר על איך לנהל את הוויכוח. כך לפחות זה אמור להיות.

ומה עושה מי שמרגיש שהוא 'חייב' לנצל (ולו מסיבה עניינית, כגון שהוא מפסיד מכך שהלה אינו מסכים עמו)? הוא פונה לנצל אמצעים אחרים בסביבה, מכל הבא לידו ולא דווקא מתחום ההוכחות הענייניות. יש כאלה שפיתחו מיומנות מיוחדת להביך את הזולת ולגרום לו להרגיש רע או להיראות מטופש, כדי שלא יעז להישאר בדעתו ולעמוד על שלו. מה שהם עושים זו מניפולציה.

הדברים אמורים לא רק בוויכוח. זה יכול להיות בעל חוב שיודע לגרום למלווה להרגיש רע בבואו לגבות את החוב, כגון שהוא מרמז למלווה שאנשים רואים בו נודניק. המלווה מאבד את בטחונו העצמי, מתחיל לחשוש לתדמיתו ולהבא ויחשוב פעמים לפני שיבוא 'לנדנד' אודות החוב.

הנה כמה דוגמאות לאמירות מניפולטיביות:

- "כבר אי אפשר לבקש ממך טובה?!" (בחור נצלן שיושב רגל על רגל בחדר ממוזג ביום לוהט, ופונה לבחור חלש אופי בדרישה שיצא לקנות לו פחית שתיה)
- "פתאום נהית לי 'צדיק', שומר חוק?!" (טרמפיסט, למי שאינו מוכן לקחת במכוניתו יותר אנשים מהמותר לפי החוק)
- "לא הייתי מאמין שאתה כל כך קטנוני!" (למי שלא מוכן לשקר לטובתו, כגון לחתום על מכתב שאין לו מקור הכנסה)
- "מדובר בילדים במצוקה שזועקים 'הצילו!' איך תוכל לעמוד מנגד?!" (טלפנית של ארגון חסד שלא מוכנה לקבל 'לא' כתשובה לבקשתה לחתום על הוראת קבע)

מי שאין לו אומץ לעמוד על שלו כאשר מאיימים עליו שיראו בו 'אדם רע', או אחד 'שאי אפשר לבקש ממנו טובה', או 'אטום לב', שלא אכפת לו מילדים רעבים - ייכנע, כשהוא נושך שפתיים ומרגיש מנוצל.

המניפולטור הוא בדרך כלל ערמומי וחכם, ומבין בדיוק על אילו כפתורים ללחוץ ואיך לגרום לאחרים להרגיש או לחשוש להיראות רע, והכל במטרה לא לצלם לבטל את רצונם מפני רצונו.

בארגון הכלים של הנצלן ישנן מגוון רחב של גישות וטקטיקות מניפולטיביות, בין השאר: מסכנות, בכינות, העמדת פנים של מי שנעלב ונפגע, התקרבות, משחקי ברוגז וכיוצא באלו. הוא יעמיד פני תם, קרבן ומסכן, שבסך הכול ביקש משהו קטן ולא משמעותי, ולא מבין איך אפשר להתאכזר ולסרב לו.

המניפולטורים ממשיכים לעשות את שלהם, גם כשאנשים לא אוהבים את התנהגותם, מאחר וזה פשוט עובד מצוי. הם מצליחים תמיד לכופף את ידי קורבנותיהם, ולפעמים עוברות שנים עד שאלה קולטים ומבינים איך מנצלים אותם. יש שלא יודעים לזהות ולשים את האצבע על מה שעושים להם, ורק אחרי שהם מתוודעים לעניין ולומדים אותו, נדלקת להם הנורה.

לא רק נצלנים 'פרטיים', למיניהם משתמשים במניפולציה כדי להשיג את מה שהם רוצים, אלא גם ארגונים שתפקידם לגייס כספים. בהדרכת בעלי מקצוע, הם לומדים תחבולות שונות ומגוונות שכוחן יפה לגרום לאנשים שלא נענים לדרישותיהם להתבייש או להרגיש לא נעים. עם הזמן והניסיון, הם יודעים בדיוק מה לומר ואיך לפעול כדי להלחיץ אנשים ולהשיג מהם את מה שהם רוצים.

רגע חושבים

הרב יעקב ישראל לוגאסי

גם היסורים הם לטובה

בניו עמו ונחלתו לאבדון חלילה, אלא לתקנם בדרך היישרה ולהביאם לתיקון.

וראיה זו האחרונה, היא ראיה יותר מכל הראיות הקודמות, שכן כל הראיות הקודמות במידת מה שייכות גם אצל הגויים, שגם אותם מעניש ה' במידת מה לשם חינוך. כאנשי נינוה ששלח להם ה' את יונה להשיבם בתשובה טרם יענישם. וכעניין את עונשו את מצרים במטרה (שמות ז, ה): "וידעו מצרים כי אני ה'".

אולם, עניין זה של הקדמת תרופה למכה ייחודית היא אצל ישראל בלבד, כמובא בגמרא מגילה (י"ג ע"ב) שהבאנו לעיל בשם ריש לקיש שמסיים שם:

אבל באומות העולם, אינו כן, מכה אותם קודם, ואחר כך בורא להם רפואה, שנאמר (ישעיה יט) "ונגף ה' את מצרים נגף ורפוא", נגף קודם, ואחר כך רפוא.

הרי שאצל עם ישראל ביותר ניכר הוא שמכת ה' היא לתועלתם שכן ייחודי אצלם ההנהגה של הקדמת תרופה למכה.

למאמרים נוספים של דניאל אליהו גרמן
בקרו באתר ישיבת אור דוד

אמר ריש לקיש: אין הקדוש ברוך הוא מכה את ישראל אלא אם כן בורא להם רפואה תחילה (מגילה יג ע"ב).

אחד מהסימנים המובהקים שייסורי ה' המה לשם חינוך תועלת ותיקון. ולא חלילה לשום מטרה אחרת, והוא שמקדים הבורא רפואה עוד קודם למכה. וראה זה פלא!

הנה הקדוש ברוך הוא גזר כליה על עם ישראל בזמן המן הרשע, ומדוע? אומרים חז"ל מפני שנהנו ישראל מסעודתו של אותו רשע - אחשוורוש, (מגילה יג). והינה נתבונן, מאותה סעדה שגרמה קטרוג על עם ישראל לכלותם - מאותה סעדה עצמה ומסיבתה נראה תרופתם, שהרי באותה סעדה ביקש אחשוורוש להביא את ושתי המלכה לפניו ולא באה, וכתוצאה מכך יעץ המן עצמו להורגה, והרגה המלך. ומכך חיפש מלכה במקומה ונלקחה אסתר לבית המלכות שממנה באה הישועה.

והוא פלא, מאותה סעדה, שממנה היה הקטרוג על עם ישראל לכלותם, מאותה סעדה ובסיבתה הוכנה הישועה והתרופה, והכול עוד לפני גזרת המן לכלותם, עוד לפני המכה הוכנה והוקדמה התרופה.

ראיה מוחשית היא זו שאין כוונת הקדוש ברוך הוא בעונשו את

תיקון הנפטרים

הידוע שכתב רבי יהודה פתיה

עושה נחת רוח גדול לנפטר

ומצילו מן הדין.

בכח התיקון לתקן את נשמת הנפטר,

להוציאו מייסוריו ולהעלותו לגן עדן.

וחשוב מאוד שכל אחד יעשה את התיקון לקרוביו
וזוה חסד של אמת ובזכות זו הנפטר יתפלל עליו בשמים וימליץ יושר עליו.

למסירת שמות ניתן להתקשר למשרדי הישיבה 03-570-12-12